

SZÖVEG –
DÉR KATALIN klasszika-filológus

SOROZAT –
BIBLIA ÉS IRODALOM

KAPCSOLATOK

„Erdő szélén három ház:
fegyház, kórház, hullaház.
Mindben egy-egy kedvesem,
csak velem nincs senkisem.”

- ◆ Weöres Sándor négysoros aforizmaszerű tömörséggel írja le, mit művelnek az emberek egymással, különösen a hozzájuk legközelebb állókkal. A versbeli beszélő élete során nem akárhiket segített hozzá ahhoz, hogy fegyházban, kórházban, hullaházban végezzék, hanem, mint mondja, kedveseit: szeretteit, rokonait, családtagjait. És most még ő érzi sértve, kisémmizve magát, még ő nyafog, hogy miért is ilyen magányos ő. Nem véletlen, hogy a Biblia, miután kijelenti, hogy *nem jó az embernek egyedül lenni* (Teremtés könyve 2,18), nyomban a három legfontosabb kötelék megromlásával, a házastársi, a testvéri és a szülő-gyermek kapcsolat megromlásával folytatódik. Ádám Évára hárítja a felelősséget bűnéért („*az asszony adott, azért ettem*”), Káin megöli testvérét, Ábelt, Noé legkisebb fia pedig megalázó helyzetbe hozza édesapját. Amit a Prédikátor könyve a házastársi kapcsolatról ír, mindenfajta igazi emberi kötelékre érvényes: a társ segítség az elbukónak, meleg a fázónak, értelmet ad a munkának, mert aki egyedül van, nincs kiért dolgoznia, így munkája nem építi, hanem deformálja személyiségét. Végül, mondja a szerző, a családban, közösségben élő ember tűró- és állóképessége, teherbírása nagyobb, mint a magányosé (4,8-12). Az ismert pszichológus, Bagdy Emőke egy közelmúltban tartott előadásában kertelés nélkül kijelentette, hogy a lelki betegek számának rohamos növekedése, a depresszió, a szorongás, a függőségek, a lelki eredetű testi bajok egyre többeket érintő tünetei az egész társadalom betegségének jelei, amelyek mögött végső soron a szeretetkapcsolatok hiánya, leépülése, megromlása áll. Weöres Sándor verse a maga szélsőséges módján arról szól, hogy az emberek maguk hajszoják egymást és önmagukat bűnökbe, betegségekbe, halálba. Amikor aztán a levert, bizonytalan, reménytelen, jövőkép nélküli, magányos lélek feladja a küzdelmet, az immunrendszer összeomlik, ami betegségekhez vezet. Tömegével élnek körülöttünk ilyen emberek, akiken a pszichológus szerint úgy tudunk segíteni, ha reményt nyújtunk nekik. Valódi és csakugyan gyógyító reményről beszélni azonban aligha lehet, ha hiányzik az a végső szilárd alap, amelybe a remény horgonyt vethet. Ez az alap nem lelhető fel sem belül, az emberben, sem a külvilágban, mert, Zelk Zoltánnal szólva:

„Szélfúttá levél a világ.
De hol az ág? De ki az ág?”

Igen, ez a kérdés. ◆

Paul Klee (1879-1940): Adam and Little Eve (aquarell, nyomdai tinta, papír, 1921.)